

Meraların Bozulmasında Tarımsal İşgalin Rolünü Anlama: Kuzey Pakistan'da Batı Himalaya'dan Bir Örnek Olay Çalışması

Understanding the role of agriculture encroachment in pastures degradation: A case study from Western Himalaya in Northern Pakistan

Muhammad Khurshid^{1*}, Muhammad Nafees, Mehmet Somuncu¹

¹ Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Ankara

Özet

Bu çalışma, Kuzey Pakistan'ın yüksek alanlarında tarımsal işgalin meraların bozulmasına nasıl katkıda bulunabildiğini ve hayvancılıkla geçinen göçer hayvancılarının daha sonra nasıl marjinalleştiğini yansıtmaktadır. 1980'lerden bu yana, Pakistan devlet kurumları ile işbirliği içindeki uluslararası bağışçılar, yüksek alanlarda kırsal yoksulluğu azaltmak ve yerel topluluklara yüksek nakit kazanç fırsatları sağlamak için ticari değeri olan patates ve bezelye tarımını teşvik etmektedirler. Ticari tarımın yüksek ekonomik getirisinden dolayı yerel topluluklar yüksek mera ve orman arazilerinde ekimi yaygınlaştırdılar. Son otuz yıl boyunca tarımsal arazi kullanımındaki değişiklikler coğrafi bilgi sistemi (CBS) vasıtasıyla haritalanmış ve analiz edilmiştir. Arazi kullanım değişikliğinin göçebe hayvancılık sistemi üzerindeki etkileri grup tartışmaları ve hanehalkından kişilerle yapılan görüşmeler yoluyla belirlenmiştir. Sonuç, dağ vadilerinin alt kesimlerindeki kilit otlatma nişlerinin tarımla işgal edildiğini ve bu işgalin yavaş yavaş herhangi bir toprak koruma önlemi olmaksızın 45°'lik eğime sahip daha dik yamaçlara doğru yayıldığını göstermektedir. Dolayısıyla bu ekim göçebe topluluklar için kilit öneme sahip meraların kaybı, geri kalan mera alanları üzerinde otlatma baskısının artması, hayvan gütmeye deseni ve hayvancılık hareketliliğinin engellenmesi ile sonuçlanmıştır. Üstelik dik yamaçlarda tarım, şiddetli yağışların akışa geçmesiyle toprak erozyonu ve otlakların zarar görmesi riskini oluşturmaktadır. Tarımsal işgalin otlak alanlarını azalttığı ve yerinden edilen göçebe toplulukların hayvanlarını otlatmak için daha yüksek otlatma nişlerine gittikleri sonucuna varılmıştır. Kalan alanlarda stoklama oranındaki artış ve dik yamaçlardaki tarım, meraların bozulmasının itici güçleridir. Kuzey Pakistan'ın yüksek alanlarındaki otlak kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve verimli hayvancılık üretimi için bütüncül yaklaşımlara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Tarımsal İşgal, Meraların Degradasyonu, Göçer Hayvancılar, Göçebe Topluluk, Arazi Kullanımı

Abstract

This study reflects on how agriculture encroachment may have contributed to the pastures degradation and subsequent pastoralist's marginalization in uplands of Northern Pakistan. Since 1980s, International donors in collaboration with Pak-Government agencies are promoting cultivation of cash crops (potatoes and peas) in the upland areas to alleviate the rural poverty and provide high-cash earning opportunities to the local communities. Due to high economic returns of cash cropping, the

*İletişim yazarı: Muhammad Khurshid, e-posta: khurshed75@live.com

local communities have extended cultivation to the upland pastures and forest lands. The agricultural land use changes during past three decades were mapped by means of Geographic Information System (GIS). The impacts of the land use change on nomadic pastoral system were determined by means of group discussions and household's interviews. The result shows that the cultivation is occupied the key grazing niches in the bottoms of the mountain valleys and is gradually extended to steeper slopes up to 45 ° without any soil-conservation measures. Consequently this cultivation has resulted in loss of key grazing lands meant for nomadic communities that has result in increased grazing pressure on the remaining pastures and hindered herding pattern, and livestock mobility. Moreover, the cultivation on steep slopes also pose risks of pasture degradation and soil erosion during high rainfall runoff. It is concluded that over encroachment of cropping has reduced the grazing lands and displaced nomadic communities to higher-grazing niches for livestock herding. The steep slope cultivation and increasing stocking rate in the remaining areas are the driving forces of pastures degradation. Integrated approaches are needed for sustainable use of pasture resources and efficient livestock production in highlands of Northern Pakistan.

Keywords: Agriculture Encroachment, Pastures Degradation, Pastoralist, Nomadic Community, Land Use.